

בס"ד. שיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשח"ו.

בלתי מוגה

א. איתא ברמב"ן¹ בשם המדרש: "כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא הי' עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חיך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומיטיב את הנרות"², "לגדולה מזאת אתה מוכן, הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו"³.

ומפרש הרמב"ן: "לא רמזו אלא לנרות חנוכת חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותנו".

ועפ"ז נמצא, שמעלת הנרות גדולה ממעלת הקרבנות, ואפילו ממעלת הקטורת⁴. ומעלה זו היא בשני ענינים: (א) גם בזמן הבית גופא גדלה מעלת הנרות למעלה ממעלת הקרבנות, ומצד מעלה זו נעשה ענין נוסף — (ב) הנרות קיימים לעד, אפילו בזמן הגלות (שהו"ע נרות חנוכה).

ונוסף על ב' המעלות בענין הנרות בכלל, ישנם ב' מעלות אלו בפרטיות גם בנרות חנוכה עצמם: (א) נרות חנוכה היו גם בזמן הבית (שהרי חכמים תקנו היו"ט דחנוכה בזמן בית שני⁵), וגם אז היתה מעלתם גדולה ממעלת הקרבנות, (ב) נרות חנוכה ישנם גם בזמן הגלות.

ב. והענין בזה:

אע"פ שענינם של נרות חנוכה נמשך מנרות המקדש, וכמובן גם מפשטות הענינים, שמקורם של נרות חנוכה הוא מצד הנס שהי' בפך השמן שבו הדליקו את נרות המקדש, אעפ"כ, יש בנרות חנוכה מעלה יתירה לגבי נרות המקדש, שהרי נרות חנוכה הם מצוה מדרבנן⁶, ואמרו רז"ל⁶ "חמורים דברי סופרים" ו"ערבים עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה"⁷.

וכמובן גם מדברי הרמב"ן הנ"ל, שמצד מעלתם של נרות המקדש

(5) רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

(6) סנהדרין פח, ב (במשנה). ירושלמי שם

פי"א ה"ד. ועוד.

(7) ע"ז לה, א ובפרש"י.

(1) בהעלותך ח, ב.

(2) פרש"י עה"פ.

(3) במדב"ר פט"ו, ו.

(4) ראה רמב"ן שם: ולא נחמו בקטורת

בקר וערב כו'.

עצמם — "כשאין בית המקדש קיים . . אף הנרות בטלות", ורק מצד עינים של נרות חנוכה — "הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו".

ותוכן הענין — שנרות חנוכה קשורים עם מדריגה שלמעלה מהשתלשלות, ששם "לא שניתי"8, דהיינו שאין שם מקום להגבלות ושינויים ("אתר דלא אשתני"9). וכיון שכן הוא בשרשם, לכן נמשכו גם למטה באופן זה, שקיימים לעד ולעולמי עולמים.

וזהו גם הטעם לזה שנרות המקדש הם שבעה ונרות חנוכה הם שמונה, כידוע¹⁰ שמספר שבעה הוא בהשתלשלות, ומספר שמונה הוא למעלה מהשתלשלות, ולכן אמרו חז"ל¹¹ שהכנור דלעתיד יהי של שמונה נימין. ועד"ז בנרות חנוכה, שענינם גילוי שלמעלה מהשתלשלות, מעין דלעתיד, ולכן הם שמונה נרות.

ג. והנה, לכאורה גם בנרות חנוכה ישנה הגבלה — שהרי "יומי דחנוכה תמניא אינון"¹², מיום כ"ה כסלו ואילך, אבל שאר ימות השנה אין בהם הענין דנרות חנוכה.

אמנם, הגבלה זו היא בנוגע לזמני השנה בלבד, אבל כשמגיע זמן זה בשנה, כ"ה כסלו, ישנו הענין דנרות חנוכה בכל שנה ושנה, ואין חילוק בין זמן הבית לזמן הגלות.

ויתירה מזה, שבימי החנוכה אין אפילו הגבלה בנוגע לזמני השנה, כיון שההארה מימי החנוכה נמשכת ומאירה בכל השנה.

ואף שענין זה ישנו גם בכל המועדים (כידוע¹³, שהארת כל המועדים נמשכת על כל השנה), וא"כ לכאורה אין זו מעלה מיוחדת בימי החנוכה — הרי לאמיתו של דבר ישנו חילוק בין הארת כל המועדים להארת ימי החנוכה, כי הארת כל המועדים נמשכת רק בתפלות כל השנה, משא"כ הארת ימי החנוכה נמשכת בכל היום כולו.

והענין בזה:

ידוע¹⁴ שג' הרגלים, פסח שבועות וסוכות, הם כנגד אברהם יצחק

בכ"ה בכסלו שנאמר בהתוועדות פ"ב (לעיל

ע' 277 ואילך).

(11) ערכין יג, ב.

(12) שבת כא, ב.

(13) ראה לקו"ת ברכה צח, ב.

(14) זח"ג רנו, ריש ע"ב. טואו"ח סו"ס

תיו.

(8) מלאכי ג, ו.

(9) ראה זהר ח"א רכא, סע"א ואילך. ח"ג

קו, סע"א.

(10) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. ד"ה

ויהי ביום השמיני תרע"ח; תש"ד; תש"ה

(סה"מ תרע"ח ע' רסט ואילך; תש"ד ע' 188

ואילך; תש"ה ע' 167 ואילך). וראה גם ד"ה

ויעקב, "שהמועדים נתקנו כנגד האבות, פסח כנגד אברהם, דכתיב¹⁵ לושי ועשי עוגות, ופסח הי', שבועות כנגד יצחק, שתקיעת שופר של מתן תורה הי' בשופר מאילו של יצחק, סוכות כנגד יעקב, דכתיב¹⁶ ולמקנהו עשה סוכות"¹⁷.

ונוסף לזה ידוע¹⁸ ש"תפלות אבות תקנום", "אברהם תקן תפלת שחרית .. יצחק תקן תפלת מנחה .. יעקב תקן תפלת ערבית".

וזהו שכל המועדים מאירים ונמשכים בג' התפלות — פסח בתפלת שחרית, שבועות בתפלת מנחה, וסוכות בתפלת ערבית; אבל ההארה דימי החנוכה מאירה בכל הזמנים.

ד. וביאור הענין בעבודה:

כל המועדים הם ענינים פרטיים בעבודה, ולכן ההארה של כל אחד מהמועדים מאירה בזמן וענין השייך לו.

משא"כ חנוכה — ענינו מסירות־נפש, ומס"נ צריכה להאיר תמיד, בכל עניני העבודה, וכמבואר בתניא¹⁹ "שקיום התורה ומצותי' תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה". וכיון שקיום התומ"צ צריך להיות במשך כל היום כולו ובכל עניני האדם, כמ"ש²⁰ "בכל דרכיך דעהו", נמצא, שענין המס"נ צריך להיות כל היום כולו.

אמנם, הזמן לעורר את כח המס"נ — הוא בימי החנוכה. חנוכה הוא הזמן שממנו יכולים וצריכים לשאוב מס"נ על כל השנה כולה, שכל הענינים שיעשה במשך השנה — הן עניני לימוד התורה וקיום המצוות, והן דברי הרשות — יאיר בהם כח המס"נ של יהודי. ועי"ז נעשים כל עשיותיו כלים לאלקות, והוא מגלה אחדות הוי' בכל עניניו.

ועי' העבודה דימי החנוכה, שהאדם מעורר בעצמו כח המס"נ שלמעלה מטעם ודעת, שהו"ע העצם שלמעלה מכחות הגלויים — עי"ז מתעורר גם למעלה העצם שלמעלה מהשתלשלות, "אתר דלא אשתני" (כנ"ל).

וזהו הטעם שנרות חנוכה קיימים לעד ולעולמי עולמים, הן בזמן הבית והן בזמן הגלות, ואפילו בביאת המשיח, כמארו"ל (לפי גירסא

19) ספכ"ה.

20) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות

ספ"ג.

15) וירא יח, ו.

16) וישלח לג, יז.

17) טור שם.

18) ברכות כו, ב.

אחת)²¹ שלעתיד כל המועדים בטלים חוץ מחנוכה ופורים, כיון שנרות חנוכה באים ע"י עבודת המס"נ, שע"י עבודה זו יתגלו הגילויים דימות המשיח, ואפילו הגילויים דזמן התחי', עד להגילויים דאלף השביעי — "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"²².

* * *

ה. מאמר ד"ה בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון.

* * *

ו. מצינו²³ שימי החנוכה קשורים עם ענין הצדקה. וכפי שנתבאר בהתוועדות שלפנ"ז²⁴, ששני ענינים אלו — צדקה וחנוכה — הם ענין שלמעלה מהשתלשלות.

חנוכה ענינו עבודת המס"נ, לעורר את עצם הנפש שלמעלה מהכחות, שע"ז ממשיכים גם למעלה אור שלמעלה מהשתלשלות (כנ"ל). וכן הוא בענין הצדקה, שכאשר עשיית הצדקה היא כדבעי, באופן ד"בכל מאדך"²⁵, אזי ענינה מס"נ שלמעלה מהשכל.

וטעם הדבר — כיון שנתנית הצדקה כדבעי היא דבר שאין לו מקום ע"פ טעם ודעת כלל:

מצד אחד תובעים ממנו ליטול "חיי נפשו" — אם מפני שהתייגע עליו בכל כחות נפשו, או עכ"פ לפי שהי' יכול לקנות בו חיי נפשו²⁶ — וליתנם ל"מאן דלית לי' מגרמי' כלום"²⁷;

ומאידך גיסא — תובעים ממנו שיעשה זאת ללא תנאים וללא פניות, לא באופן ד"עשר בשביל שתתעשר"²⁸, ולא בשביל שאר המעלות שישנם בענין הצדקה, אלא רק משום שהעני זקוק לזה, מבלי לחשוב כלל אודות עצמו (וכפי שנתבאר בשיחה הנ"ל באריכות).

אילו היו מצווים עליו ליתן ענין חיצוני, שאינו נוגע לו כ"כ — הי' לזה עדיין מקום בשכל; אילו היו מצווים עליו ליתן "חיי נפשו", אבל

24 שיחת ש"פ וישב, כ"א כסלו ס"ז (לעיל ע' 263 ואילך).

25 ואתחנן ו, ה.

26 ראה תניא פל"ז (מח, סע"ב).

27 ראה זח"א קסח, ב. ועוד.

28 שבת קיט, א. וש"נ.

21 הובא באגרת הטיול דרוש אות מ. ס' החיים ח"ג רפ"ז. וראה לקו"ש ח"ה ע' 172 הערה 4.

22 תמיד בסופה.

23 מג"א ופמ"ג ריש הל' חנוכה. וראה

לקו"ש שם ע' 443. וש"נ.

באופן שיוכל להכניס בזה תנאי הנוגע להמציאות שלו — גם אז הי' הדבר מתקבל בשכל;

אבל כשתובעים ממנו ליתן (לא ענין חיצוני, אלא) "חיי נפשו" וּבפרט כשהנתינה היא באופן שאינו יודע כלל מנין יקח את הממון, וכמדובר לעיל שההנחה הראשונה צריכה להיות למלאות את מחסור העני, ורק לאח"ז לחשוב מנין יקח זאת, ומבלי הבט על כך שמדובר ב"חיי נפשו", עליו ליתן זאת לאחרים, ולשכוח לגמרי אודות המציאות שלו,

ולא זו בלבד, אלא שמוסיפים ותובעים ממנו, שלמרות שהוא נותן לאחרים "חיי נפשו", וללא כל תמורה, אפילו לא נתינת תודה, מ"מ, יעשה זאת בשמחה ובטוב לבב — הרי זה ענין שאין לו מקום בשכל כלל, אלא הוא נמשך מצד עצם הנפש שלמעלה מטעם ודעת, שהו"ע העבודה דחנוכה (כנ"ל).

וע"י התעוררות עצם הנפש — פועלים גם למעלה התעוררות והמשכת אור הבלי-גבול שלמעלה מכל הגבלות, כנ"ל.

וזהו מ"ש²⁹ "עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא", שע"י צדקה זוכים לענין ה"שיבה", שהו"ע שלמעלה מהשתלשלות³⁰, כפי שמצינו גם בנוגע לענין השיבה בגשמיות — "בן³¹ שבעים לשיבה"³². והיינו, שע"י נתינת הצדקה ממשיכים כחות עצמיים שלמעלה מהשתלשלות.

ז. וענין זה הוא בהדגשה יתירה בנוגע לצדקה הקשורה עם ענין של בית (כדלקמן ס"י) — שאז ההמשכה היא לא רק ממדריגה שלמעלה מהשתלשלות אבל שייכת להשתלשלות, אלא מבחי' שלמעלה מהשתלשלות לגמרי, שזהו בחי' המקיף דבית, כפי שנתבאר לעיל³³ בענין החילוק בין לבוש ובית, שלבוש הוא מקיף הקרוב, שעם היותו מקיף ה"ה שייך להשתלשלות, משא"כ בחי' בית הוא למעלה מהשתלשלות לגמרי.

והענין בזה:

איתא בגמרא³⁴ "כל אדם שאין לו בית אינו אדם". — כך מובא

הוא בודאי ענין שלמעלה מהשתלשלות, כמ"ש (תהלים ז, יו"ד) "ואם בגבורות שמונים שנה", וכדאיתא בגמרא (גיטין כח, א) "כיון דאיפליג איפליג" (המו"2).

(33) ד"ה פדה בשלום די"ט כסלו פ"ב ואילך (לעיל ע' 197 ואילך).

(34) יבמות סג, א.

(29) משלי טז, לא.

(30) ראה ד"ה בכ"ה בכסלו בתו"א וישב כט, סע"ג ואילך. ועם הגהות — באוה"ת חנוכה רפח, ב ואילך.

(31) אבות ספ"ה.

(32) חסר הביאור.

נזכר גם הענין דבן שמונים, שמספר שמונים

הלשון בחסידות, אף שהלשון בגמרא הוא "כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם". והמקור לזה הוא ע"פ דברי התוס' שם³⁵: "קרקע לבנות עליו שידור בו", כפי שכותב הצ"צ, שהמקור היחיד למאמר "כל אדם שאין לו בית אינו אדם" הוא בדברי התוס' הנ"ל.

והכוונה בזה — שענין הבית נוגע בעצם ענינו של האדם, בעצם מהות נפשו, ודוקא ע"י ענין הבית נעשה שלימות ענין האדם.

וענין זה הוא בהתאם להאמור שענינו של בית הוא מקיף הרחוק, דהיינו שענין הבית נוגע לא רק לכחותיו הפנימיים שהם בהגבלה, ואפילו לא רק להמקיפים השייכים לכחות הפנימיים (שהו"ע לבוש, מקיף הקרוב), אלא להעצם ממש, שלכן, "כל מי שאין לו בית אינו אדם".

ח. והנה, אף שבנוגע להשייכות דענין הבית לעצם האדם אין נפק"מ באיזה מקום נמצא הבית, כיון שהעיקר הוא שיש לו בית, הנה לאמיתו של דבר, ישנו חילוק בשייכות הבית להאדם אם הבית נמצא בארץ ישראל או בחוץ לארץ:

מי שיש לו בית בחו"ל — הרי הבית אינו קשור כ"כ עם האדם, שהרי ביכלתו למכור את הבית וכיו"ב. משא"כ כשאדם קונה בית בא"י, שבה יש לכאו"א מישראל ארבע אמות (כדמצינו³⁶ לענין פרוזבול) — הרי הבית קשור עמו ביתר שאת.

וע"ד שמצינו לדינא³⁷, ש"השוכר בית בחו"ל כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מכאן ואילך חייב, אבל השוכר בית בא"י עושה מזוזה לאלתר". והיינו שבחו"ל עד שלשים יום לא חשיב קביעות³⁸, משא"כ בא"י חשיב קביעות גם קודם שלשים יום.

וטעם הדבר הוא כנ"ל — כיון שכבר היתה לו שייכות לקרקע בא"י גם קודם לכן, שהרי לכאו"א מישראל יש ארבע אמות בא"י, אלא שקודם לכן הי' אפשר לסלקו משם כו', אבל לאחר ששילם תמורת הקרקע מממונו (ושוב אי אפשר לסלקו) — נמשכת שייכות זו גם בגשמיות.

וכשם שמצינו חילוק בענין הקביעות קודם ל' יום, מובן שישנו חילוק עד"ז גם לאחר ל' יום — שבא"י הקביעות היא ביתר שאת מבחו"ל, דהיינו שבא"י הבית קשור יותר עם האדם.

(37) מנחות מד, א. טוש"ע יו"ד סרפ"ו

סכ"ב.

(38) ראה ב"י יו"ד שם. ש"ך שם סקכ"ח.

(35) ד"ה שאין.

(36) ראה תר"מ חט"ז ע' 354. וש"נ.

ונמצא, שעיקר הענין ד"כל אדם שאין לו בית אינו אדם" הוא בנוגע לבית בארץ ישראל, דהיינו שבית בא"י נוגע יותר בעצם מהות האדם, בבחי' מקיף הרחוק.

ט. איתא בגמרא³⁴ "כל העוסק בבנין מתמסכן". ולכאורה, הרי זה סותר להאמור לעיל שדוקא ע"י בנין בית באים לידי שלימות?
וביאור הענין³⁹:

מ"ש "כל העוסק בבנין מתמסכן" — קאי על כחות הגלויים בלבד. וכפי שאנו רואים במוחש, שכשאדם צריך לבנות בנין, הרי בתחלה סבור הוא שיספיק לו הממון שבידו, ואח"כ, כשעומד כבר באמצע הבנין, מגלה שמוכרח להתייגע ולהכנס לחובות, ועד שבכחות הגלויים אינו רואה כלל מנין יוכל להשיג את הסכום הדרוש.

אמנם, כשרואה שבכחות הגלויים אין שום מקום שיצליח בזה — מעורר הוא את הכחות הנעלמים והעצמיים (שהרי מוכרח לסיים את הבנין, כיון שענין זה נוגע לו בעצם הנפש כנ"ל, ולכן מתעוררים עי"ז הכחות העצמיים דעצם הנפש), שבהם אין הגבלה כלל, ועי"ז ניתוסף אצלו בשלימות האדם בענינים עצמיים אלו.

ושלימות זו נמשכת לאח"ז גם בכחות הגלויים, וסוכ"ס לא זו בלבד שאינו "מתמסכן", אלא אדרבה — נמשך לו עשירות גם בגילוי. והענין בזה ברוחניות — שכאשר האדם מעורר את האור שלמעלה מהשתלשלות, אזי מתבטלים כל ההגבלות שהיו מצד סדר ההשתלשלות, והיינו, שאור הבלתי-גבול מאיר גם בהשתלשלות למטה, ועי"ז נמשך ענין העשירות גם בגשמיות.

י. בוודאי מבין כבר כל הקהל כלפי איזו מסקנא אמורים הדברים ("צו וואָס איך וויל דאָ צופירן") — המגבית שהתקיימה ביי"ט כסלו עבור בניית שיכון בכפר-חב"ד⁴⁰.

וכאמור, מצד מעלת הצדקה, שעלי' נאמר "עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא", ובפרט צדקת ארץ ישראל ("ארץ החיים"⁴¹), ובפרט צדקה לבנין בית בא"י, שעיי"ז זוכים לחלק ונחלה בא"י — פועל הדבר

(39) ראה גם מכתב יו"ד כסלו שנה זו (40) ראה שיחת י"ט כסלו סל"ז ואילך (לעיל ע' 234 ואילך).

(41) ראה תניא אגה"ק סי"ד (קכ, א).

בשלימות האדם, המשכת בחי' מקיף הרחוק שלמעלה מהשתלשלות, ובאופן שהמקיף נמשך גם בהשתלשלות למטה.

ולכן, אף אם בתחלה יש קושי בהשתתפות במגבית זו, יש לדעת שסוכ"ס יביא הדבר לשלימות אמיתית, לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות.

ומובן שנתינת הצדקה צ"ל בלא שום פניות, כנ"ל בארוכה.

יא. מלכתחילה קבעתי שיהיו שלש התוועדות רצופות⁴² בנוגע לענין הצדקה, כדי שיהי' ענין של חזקה.

ועיקר הענין שצריכים לפעול הוא — שהנתינה תהי' בשמחה: כשמתבונן בכך שע"י נתינת הצדקה נעשה שותף בחלק ונחלה בא"י, שבענין זה (בית בא"י) הוא עיקר הענין ד"מי שאין לו בית אינו אדם", דהיינו שענין הבית פועל את עיקר שלימות האדם, גילוי כחות העצמיים כנ"ל, וענין זה נמשך בגילוי ברוחניות, וגם בגשמיות בעשירות כפשוטו,

ובפרט ע"פ ההסברה הידועה⁴³ בענין השותפות, שכאשר שני אנשים או יותר שותפים בדבר, אין פירוש הדבר שבבעלותו של כל אחד מהם ישנה רק מחצית (או חלק אחר) של הדבר, אלא פירוש הוא שלכל אחד יש חלק מהדבר בשלימותו, הרי כאשר מסכימים ורוצים להכניסו בשותפות זו — עליו להיות בשמחה.

— כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר⁴⁴, שאדמו"ר מהר"ש הי' נוהג בליל הסדר לקחת את האפיקומן מבני ביתו, להניחו יחד עם האפיקומן שלו, ואח"כ הי' מחלק לכאו"א מהמסובים. פעם אחת נכח בשעת עריכת הסדר א' שלא מבני ביתו, ונתן גם הוא לאדמו"ר מהר"ש את האפיקומן שלו, כדי להניחו יחד עם כולם. אמר לו אדמו"ר מהר"ש: מניין לך שרוצים לכלול גם אותך?! ...

וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר, שענין זה נוגע לאכילת קרבן פסח לעתיד לבוא, שיאכלו יחד גם קרבן פסח.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) בכלל אין להוטים לבקש מאנשים

42) התוועדות י"ט כסלו הנ"ל, התוועדות (לעיל ס"ע 262 ואילך), ש"פ וישב כ"א כסלו (לעיל ס"ע 220). וש"נ.

43) ראה שיחת י"ט כסלו הנ"ל ס"כ

44) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' קפ.

להשתתף בענינים כגון דא. וכיון שכן, הרי אלו שמסכימים להכניסם — צריכים הם להיות בשמחה גדולה.

* * *

יב. (ניגנו את הניגון "והריקותי לכם ברכה עד בלי די", ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א):

פסוק זה⁴⁵ נאמר על לעתיד לבוא, שאז תהי' המשכת הברכה "עד בלי די".

אמנם, כיון ש"מה שהוא מצוה לבניו לעשות הוא בעצמו עושה"⁴⁶, הנה כשם שעבודת בני"י היא באופן שבזמן הגלות צריך לעשות הכנה לזמן דלעתיד, וכמבואר בתניא⁴⁷ שהגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, ולכן דורשים שתהי' העבודה "בכל מאדך"²⁵, בלי גבול, מעין דלעתיד — הרי בודאי שגם הקב"ה יתחיל לגלות את הגילויים דלעתיד עוד בזמן הגלות, באופן ש"הריקותי לכם ברכה עד בלי די", הן בגשמיות והן ברוחניות.

יג. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר⁴⁸, שהי' נהוג אצל הצ"צ (וכן נהגו גם שאר הנשיאים), שבא' מלילי חנוכה היו עושים "לאַטקעס-אָווענט", והצ"צ הי' עורך התוועדות עם בני ביתו.

וזוהי הוראה לכל אחד — שצריכים להתעסק עם בני הבית לחנכם כו', ובפרט בזמן דחנוכה, שכן, נוסף לכך ש"אף הן היו באותו הנס"⁴⁹, כפי שמצינו גם בנוגע לפורים⁵⁰, הרי חנוכה הוא מלשון חינוך⁵¹, "חנוך לנער"⁵², כמבואר בכ"מ⁵³.

וענין זה צריך להיעשות לא בדרך אגב, לצאת ידי חובתו בלבד, אלא באופן של התלבשות, ובהקדמת ההכנה הראוי' — כמו כל ענין של השפעה הדורש הכנה, ובסבר פנים יפות, שאז יתקבלו הדברים.

יד. כמו כן ישנו מנהג ישראל ליתן "מעות חנוכה"⁵⁴ — שזהו ענין

וראה גם תו"מ ח"י ע' 288. וש"נ.	(45) מלאכי ג, יו"ד.
(52) משלי כב, ו.	(46) ראה שמו"ר פ"ל, ט.
(53) ראה סידור (עם דא"ח) שער החנוכה	(47) רפ"ז.
רעז, א. שערי אורה שער החנוכה ד"ה בכ"ה	(48) סה"ש תרח"ץ ס"ע 252 (נעתק
בכסלו פל"ז.	ב"היום יום" כח כסלו, ד חנוכה).
(54) תו"מ — רשימת היומן ע' שכג	(49) שבת כג, א.
(נעתק ב"היום יום" שם). וראה לקוטי לרי"צ	(50) מגילה ד, א.
אג"ק ע' שנת.	(51) ראה חדא"ג מהרש"א לשבת כא, ב.

של השפעה נוספת, היינו, שנוסף לכך שבכל השנה נותנים להם כל צרכיהם במזון ולבוש, בגשמיות וברוחניות, נותנים להם גם "מעות חנוכה".

וכיון ש"מנהג ישראל תורה היא"⁵⁵, נכלל גם מנהג זה בהענין ד"מה שהוא מצוה לבניו לעשות הוא בעצמו עושה", ולכן, צריך הקב"ה ליתן לכל בניו — שהם בניו — "מעות חנוכה", דהיינו, השפעה נוספת, כמשנת"ל בהמאמר⁵⁶ בענין סוד שורש וסוד תוספות.

— לא איכפת לי אם ענין זה נקרא בשם "מעות חנוכה" או בשם אחר, אבל העיקר הוא שתומשך השפעה נוספת, היינו, שלא זו בלבד שיהי' לבניו כל צרכיהם (לא בצמצום אלא) בהרחבה, אלא עוד זאת, שתומשך להם השפעה בלי גבול: "והריקותי לכם ברכה עד בלי די"!
צריכים רק להבהיר ולהזהיר שריבוי ההשפעה וריבוי התענוג לא תגרום לכך שיהיו מונחים בהגשמיות,

— ע"ד המסופר בהתוועדות די"ט כסלו⁵⁷ אודות י"ט כסלו שנת תרמ"ח, שכ"ק אדנ"ע התוועד היטב ("שטאַרק פאַרבראַכט"), במעמד חסידים בעלי צורה בהשכלה ועבודה, שהתענגו במאד על הענינים שדיבר כ"ק אדנ"ע,

[דרך־אגב: הנני להגי' הסיפור שסופר בי"ט כסלו שהתענוג הי' מהמדובר בענין כלות הנפש של רבינו הזקן, שכן, בהרשימה נאמר שהתענוג הי' מכללות תוכן הדיבור בהתוועדות בענין התענוג בהשגת אלקות],

ובינתיים, ניצלו את התענוג על אכילת "גריקענע קאַשע" (דייסת כוסמת)... כנהוג שבסעודת י"ט כסלו היו אוכלים "גריקענע קאַשע" — אלא באופן שיעשו מהגשמיות כלי לאלקות.

* * *

טו. (במהלך ההתוועדות נערכו "שבע ברכות" של שני תלמידים⁵⁸, ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

56 פ"ה (לעיל ס"ע 281 ואילך).

57 סמ"ד (לעיל ע' 240).

58 הת' יוסף הכהן רונופלד והת' שלום דובער שם־ט"ז.

55 ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. שו"ע אדה"ז אר"ח סו"ס קפ. סתל"ב ס"א. סתצ"ד סט"ז.

המאמר שנאמר לעיל — מצאתי בביכל של הרב בנימינסאן ע"ה, ד"ה בן פורת יוסף, והוא המקום היחידי שמצאתי מאמר זה⁵⁹.

על המאמר נרשם: "מה ששמעתי .. בעת סעודת החתונה שנת תרנ"ז, ולא הי' אז בכתב, והנחתי מד"ע", כלומר, שזוהי הנחה שרשם (הרב בנימינסאן עצמו, או מישהו אחר שהרב בנימינסאן העתיק ממנו) כפי זכרונו.

מאמר זה יודפס בעזה"י בתור הוספה לד"ה שמח תשמח תרנ"ז⁶⁰, ביחד עם המאמר ד"ה שוש תשיש⁶¹ (שנאמר בש"פ וישלח, בתוספת ההתחלה דוישלח גו' ויהי לי שור וחמור)⁶².

וכיון שמאמר הנ"ל שייך לחתונה, וביום הש"ק זה נערך "שבע ברכות" של שני תלמידים, הרי זה "דבר בעתו", ומה גם שזהו "א' געשמאקער ענין" מצד עצמו, לכן אמרתי מאמר זה בכמה שינויים והוספות, בתוספת התחלה וסיום בשייכות לחנוכה.

טז. בהמאמר מדובר אודות "בן פורת יוסף"⁶³, כפירוש התרגום "ברא דיסגי", וכמשנת"ל באריכות⁶⁴ שישנו ענין של הוספה והוספה להוספה כו'.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

יתן השי"ת ששני התלמידים הנ"ל יצליחו בהצלחה מופלגה במילוי שליחותם שנוסעים להפיץ המעיינות חוצה, ושתהי' הוספה והוספה להוספה, בבחינת תוספת מרובה על העיקר — שיביאו אלפי חסידים, ויצליחו בהצלחה מופלגה גם בענינים הפרטיים, איש וביתו, ואח"כ גם איש ובני ביתו, בכל הצטרכותם, ויתן השי"ת שמהם יראו וכן יעשו גם שאר התלמידים — להיות שלוחים להפיץ המעיינות⁶⁵.

* * *

יז. בתפלת מנחה מתחילים לקרוא פרשת ויגש — שתוכנה הוא

(62) נדפס לעיל ע' 182 ואילך.

(63) ויחי מט, כב.

(64) פ"ו (לעיל ע' 284).

(65) חסר אריכות הדברים בענין זה

(המו"ל).

(59) ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' שיו ובהערה

5.

(60) נדפס לאח"ז בסה"מ שם ס"ע רצב

ואילך.

(61) נדפס שם ע' רצה ואילך.

ענין היחוד של יהודה ויוסף, וזהו גם תוכן ההפטרה, ש"עץ יוסף" ו"עץ יהודה" יהיו "לעץ אחד"⁶⁶, "ומלך אחד יהי" לכולם למלך"⁶⁷, ומסיים: "ודוד עבדי נשיא להם לעולם"⁶⁸.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

יתן השי"ת שבקרוב ממש יהי "ודוד עבדי נשיא להם לעולם", שתהי' גאולה שלימה ואמיתית ע"י דוד מלכא משיחא, בקרוב ממש.



68) שם, כה.

66) יחזקאל לו, יט.

67) שם, כב.